

Sygn. akt I ACa 69/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Ewa Lauber - Drzazga
Sędzia:	SA Alicja Surdy
Sędzia:	SA Bożena Oworuszko (spr.)
Protokolant	Katarzyna Furmanowska

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2014 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa Syndyka masy upadłości (...) z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w L.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w L.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 26 czerwca 2012 r., sygn. akt IX GC 73/12

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L. na rzecz powoda Syndyka masy upadłości (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w L. kwotę 10.800 (dziesięć tysięcy osiemset) zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego;

III. nakazuje pobrać od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L. na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Apelacyjny w Lublinie) kwotę 49.600 (czterdzieści dziewięć tysięcy sześćset) zł tytułem opłaty od skargi kasacyjnej, od której powód był zwolniony.

I A Ca 69/14 **UZASADNIENIE**

Wyrokiem z dnia 26 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zasądził od pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L. na rzecz powoda Syndyka Masy Upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w L. 992 000 zł.

z ustawowymi odsetkami od dnia 1 września 2011 r. do dnia zapłaty oraz 7 217 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu oraz nakazał pobrać od pozwanej Spółki na rzecz Skarbu Państwa 49 600 zł. tytułem opłaty sądowej od pozwu, od uiszczenia, której powód był zwolniony.

Sąd I instancji ustalił, że pozwana - (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. prowadzi działalność gospodarczą polegającą na sprzedaży hurtowej materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego. W 2010 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w L., w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, realizowała roboty budowlane na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w L.. W pismach z dnia 1 marca i 19 marca 2010 roku (...) Sp. z o.o. w L. skierowała pod adresem (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. propozycję zawarcia umowy. Jej przedmiotem miały być, materiały budowlane potrzebne do wybudowania budynków mieszkalnych wielorodzinnych w L. przy ul. (...) na zlecenie (...) Spółki Akcyjnej w L.. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w L. wskazała, iż zamówienia cząstkowe będą w jej imieniu składane bezpośrednio, telefonicznie lub faksem przez osoby umocowane na 3 dni przed terminem dostawy, zaś płatności będą dokonywane z odroczonego 45 dniowym terminem wymagalności na rachunek bankowy sprzedawcy w wysokościach i terminach określonych w fakturach VAT.

W ocenie Sądu pierwszej instancji do zawarcia pomiędzy stronami pierwszej umowy sprzedaży materiałów budowlanych doszło w dniu

8 października 2010 roku. Z tego tytułu (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. wystawiła, w tym samym dniu, fakturę VAT nr (...) (...) opiewającą na kwotę 34.685,24 zł. (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L. wobec pozwanej, z tytułu nieuregulowanych należności wynikających z faktur wystawionych od dnia 8 października 2010 roku do dnia 17 grudnia 2010 roku opiewał na kwotę 1 786 039,03 zł. W dniu 14 lutego 2011 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. złożyła w Sądzie Okręgowym w Lublinie pozew o zapłatę wymagalnych należności wraz z odsetkami i kosztami procesu.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 16 lutego 2011 roku, w sprawie IX GNc 19/11 Sąd Okręgowy w Lublinie zobowiązał (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w L. do zapłaty, w ciągu dwóch tygodni od doręczenia nakazu, na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. kwoty 1.786.039,03 zł. z ustawowymi odsetkami oraz kosztami procesu w kwocie 29.543,00 zł.

Po otrzymaniu nakazu zapłaty w dniu 18 lutego 2011 roku dłużnik przelał na rachunek bankowy wierzyciela kwotę 980.000,00 zł., zaś w dniu 2 marca 2011 roku kwotę 120.000,00 zł.

W dniu 21 lutego 2011 roku został złożony wniosek o upadłość (...) Sp. z o.o. Sąd Rejonowy L. w L. z siedzibą w Ś.. Postanowieniem z dnia 20 kwietnia 2011 roku w sprawie (...), Sąd ogłosił upadłość (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością obejmującą likwidację majątku dłużnika.

Pismem z dnia 10 sierpnia 2011 roku Syndyk masy upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L. wezwał prezesa zarządu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. do zwrotu kwoty 992.000,00 zł.

W dniu 1 września 2011 r. profesjonalny pełnomocnik (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L., działający na podstawie umocowania do występowania w imieniu tej spółki w postępowaniu upadłościowym toczącym się wobec (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, uznał roszczenie powoda co do zasady, jak również co do wysokości i zaoferował zawarcie ugody, zobowiązując zaspokoić roszczenie strony powodowej w 24 miesięcznych ratach. Następnie w dniu 5 września 2011 roku pełnomocnik pozwanej spółki potwierdził wcześniej uznane roszczenie i podtrzymał swoje stanowisko w tym zakresie, jednakże do zawarcia ugody nie doszło.

D. W. od 2010 roku do stycznia 2011 roku pełnił funkcję wiceprezesa zarządu (...) Sp. z o.o. w L. i posiadał 50 % udziałów w tej spółce. Jednocześnie pełnił funkcję prezesa zarządu w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L., w której do dnia 21 lutego 2011 roku posiadał 705 udziałów.

Powyższy stan faktyczny w ocenie Sądu Okręgowego nie był sporny, za wyjątkiem ustalonej przez Sąd daty zawarcia umowy sprzedaży materiałów budowlanych..

Na podstawie art. 479¹² § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił wnioski dowodowe zgłoszone przez powoda w piśmie z dnia 16 marca 2012 r.:

o przesłuchanie adw. M. P. na okoliczność zakresu udzielonego pełnomocnictwa, o przesłuchanie stron na okoliczność negocjacji prowadzonych przez strony w przedmiocie terminów spłaty dochodzonej kwoty i dokumentów załączonych do pisma.

Zgodnie z treścią wskazanego przepisu powód obowiązany był podać je w pozwie pod rygorem utraty prawa ich powoływania w dalszym toku postępowania. Strona powodowa nie wykazała, aby powołanie niniejszych dowodów w pozwie nie było możliwe, albo że potrzeba ich powołania wynikała później.

Sąd Okręgowy uznał roszczenie za uzasadnione. Wskazał na art. 134 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U.

z 2009 roku, Nr 175, póź. 1361 ze zm.), który stanowi, że jeżeli czynność upadłego jest bezskuteczna z mocy prawa lub została uznana za bezskuteczną, to co wskutek tej czynności ubyło z majątku upadłego lub do niego nie weszło, podlega przekazaniu do masy upadłości, a gdy przekazanie w naturze jest niemożliwe, do masy upadłości powinna być wpłacona równowartość w pieniądzech.

W ocenie Sądu rozstrzygnięciu podlegały zatem dwie kwestie: czy dokonane przez upadłego czynności objęte są z mocy prawa sankcją bezskuteczności, oraz czy na skutek takich czynności jakieś wartości z majątku upadłego ubyły albo do niego nie weszły.

Z mocy art. 128 p.u.n. za bezskuteczne uznać należy czynności prawne odpłatne, działywane przez upadłego w terminie sześciu miesięcy przed dniem zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości z określonym kręgiem podmiotów. U podstaw art. 128 i 134 p.u.n., a także innych przepisów działu trzeciego ustawy, jest ochrona wszystkich wierzycieli upadłego. Przepis ma na celu to, aby czynności prawne działywane przez upadłego z określonym kręgiem podmiotów nie wpływały negatywnie na możliwość zaspokojenia w postępowaniu upadłościowym wszystkich wierzycieli.

Zdaniem powoda, z uwagi na bezskuteczność umów o sprzedaży materiałów budowlanych, zawartych pomiędzy tymi spółkami, kwota 992.000,00 zł. „wygekwowana” z tytułu należności ze wskazanych umów powinna zostać zwrócona przez pozwaną spółkę.

Sąd Okręgowy uznał, iż stan faktyczny wyżej ustalony odpowiada regulacji zawartej w art. 128 ust. 2 p.u.n.

W ocenie Sądu Okręgowego do zawarcia umowy pomiędzy (...) a Spółką (...) nie doszło w marcu 2010 r. Pozwana spółka wskazywała, iż umowa została zawarta w marcu 2010 r. w oparciu o dwa zamówienia - pierwsze z dnia 1 marca 2010 roku, drugie z dnia 19 marca 2010 roku złożone w trybie w trybie art. 68² k.c.

W ocenie Sądu I instancji analiza treści pism z dnia 1 marca 2010 roku i 19 marca 2010 [k. 60 i 62] wskazuje, iż stanowiły one jedynie propozycję zawarcia umowy. Art. 66 k.c. stanowi, iż oświadczenie drugiej stronie woli zawarcia umowy stanowi ofertę, jeżeli określa istotne postanowienia tej umowy. Przez „istotne postanowienia” rozumieć należy elementy przedmiotowo istotne proponowanej umowy, charakteryzujące

i indywidualizujące umowę. Natomiast brak określenia istotnych postanowień umowy sprawia, że propozycja zawarcia umowy może być uważana, co najwyżej, za zaproszenie do rozpoczęcia rokowań. Tymczasem zamówienia z dnia 1 marca 2010 roku i z dnia 19 marca 2010 roku zawierają jedynie bardzo ogólne, nieskonkretyzowane propozycje dotyczące zawierania

w przyszłości umów sprzedaży materiałów budowlanych pomiędzy stronami. Treść przedmiotowych pism nie spełnia cech oferty w rozumieniu art. 66 k.c., ponieważ nie sprecyzowano w nich wszystkich istotnych postanowień umowy. Z tych względów wskazane zamówienia nie mogły stanowić podstawy do zawarcia umowy w trybie art. 68² k.c.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy uznał, iż do zawarcia pierwszej umowy sprzedaży materiałów budowlanych doszło w dniu 8 października 2010 roku tj. w dniu wykonania umowy przez spółkę (...). Bezsprzeczne jest, iż we wskazanej dacie spółka dostarczyła pierwszą partię materiałów budowlanych i z tego tytułu wystawiła fakturę nr (...)(...) na kwotę 34.685,24 zł.

Sąd Okręgowy wskazał, że na podstawie art. 128 ust. 2 p.u.n. umowy sprzedaży zawarte pomiędzy stronami od dnia 8 października 2010 roku do 17 grudnia 2010 roku dokonywane były w terminie 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości tj. 6 miesięcy przed dniem 21 lutego 2011 roku.

Spełniona została również kolejna przesłanka omawianego przepisu tj. wskazane czynności prawne odpłatne dokonywane były przez upadłego ze spółką, z którą w ocenie Sądu Okręgowego pozostawał w stosunku powiązania w rozumieniu art. 4 § 1 pkt 5 ksh.

Art. 128 ust. 2 p.u.n. stanowi, iż przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio do czynności upadłego, będącego spółką dokonanej ze spółkami powiązanymi.

Spółki powiązane to takie spółki, w których upadły dysponuje bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 20% głosów na zgromadzeniu wspólników albo na walnym zgromadzeniu, także jako zastawnik lub użytkownik, albo na podstawie porozumień z innymi osobami, lub w których upadły posiada bezpośrednio co najmniej 20% udziałów albo akcji.

W związku z faktem, iż stosunek powiązania wiąże w obie strony, spółką powiązaną jest także taka, która dysponuje bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 20% głosów na zgromadzeniu wspólników albo na walnym zgromadzeniu upadłego, także jako zastawnik lub użytkownik, albo na podstawie porozumień z innymi osobami, lub która posiada bezpośrednio co najmniej 20% udziałów albo akcji upadłego (art. 4 § 1 pkt 5 k.s.h.).

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie bezsporny był fakt, iż pomiędzy spółkami (...) i (...), ich udziałowcami oraz członkami ich organów istniały powiązania personalne i korporacyjne. D. W. od 2010 roku do stycznia 2011 roku pełnił funkcję wiceprezesa zarządu spółki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L.

i posiadał 50 % udziałów w tej spółce. Jednocześnie pełnił funkcję prezesa zarządu w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą

w L., w której do dnia 21 lutego 2011 roku posiadał 705 udziałów.

W tym stanie sprawy Sąd Okręgowy uznał, że spełnione zostały przesłanki z art. 128 ust. 2 p.u.n. w związku z czym roszczenie o zapłatę uzasadnione jest na podstawie art. 134 ust. 1 p.u.n.

Sąd Okręgowy wskazał ponadto, że roszczenie jest uzasadnione także z tego względu, że zostało uznane przez pełnomocnika pozwanego w dniu 1 i 5 września 2011 r. W ocenie Sądu pełnomocnictwo dla adw. M. P. zostało udzielone przez pozwaną Spółkę do reprezentowania spółki w postępowaniu upadłościowym (...) sp. z o.o. w L. we wszystkich instancjach. Mając na uwadze, że zakres pełnomocnictwa odpowiadał zakresowi, który wskazuje art. 91 kpc, uznanie roszczenia o zwrot kwoty 92 000 zł. mieściło się w granicach umocowania i było prawnie skuteczne.

Uznając, że na podstawie art. 128 p.u.n. czynność prawna jest bezskuteczna z mocy samego prawa wskutek ogłoszenia upadłości, odsetki ustawowe od zasądzonej kwoty 92 000 zł. Sąd zasądził od momentu wezwania dłużnika do zapłaty

zgodnie z art. 481 § 1 kc w zw. z art. 455 kc. Ponieważ wezwanie do zapłaty zostało doręczone pozwanemu w dniu 25 sierpnia 2011 r. uzasadnione było zadanie zasądzenia odsetek od tej daty, jednakże powód żądał zasądzenia odsetek od daty późniejszej – 1 września 2011 r. Z tych względów Sąd zasądził odsetki ustawowe od dnia 1 września 2011 r.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc i na podstawie art. 113 ust. 1 uksc.

Apelację od tego wyroku wniosła pozwana (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w L. zaskarżając orzeczenie w całości i zarzucając mu:

1. Naruszenie prawa materialnego w szczególności art. 65 k.c., art. 66 k.c., art. 68² k.c. w zw. z art. 535 i n. k.c. w sytuacji, gdy strony pozostawały w stałych stosunkach gospodarczych, poprzez ich błędne zastosowanie i przyjęcie, że oświadczenia woli wyrażone przez Spółkę (...) Sp. z o.o. w pismach z dnia 1 marca oraz 19 marca 2010 r. nie stanowią oferty w rozumieniu przepisów prawa cywilnego, mimo że z ich treści jednoznacznie wynika, że zawierają one istotne postanowienia umowy sprzedaży materiałów budowlanych.

2. Naruszenie przepisów postępowania, w szczególności art 91 k.p.c. poprzez przyjęcie, że treść pełnomocnictwa procesowego udzielonego adwokatowi M. P. w postępowaniu upadłościowym (...) Sp. z o.o. z dn. 1 września 2011 r. obejmuje swym zakresem umocowanie do złożenia oświadczenia o uznaniu długu będącego przedmiotem niniejszego postępowania tj. w sprawie o sygn. akt IX GC 73/12; stanowiącego oświadczenie o charakterze materialnoprawnym, w sytuacji, kiedy Syndyk, jako wierzyciel jeszcze nie wytoczył powództwa o to roszczenie.

3. Naruszenie prawa materialnego tj. art. 103 k.c. poprzez jego niezastosowanie, mimo że oświadczenie o uznaniu długu, stanowiące element umowy o uznaniu długu, zostało złożone przez rzekomego pełnomocnika, w sytuacji, gdy podmiot, w imieniu, którego rzekomy pełnomocnik działał, czyli pozwana (...) sp. z o.o. odmówiła potwierdzenia tej czynności.

4. Sprzeczność z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego ustaleń określanych przez Sąd, jako istotne, polegająca na przyjęciu przez Sąd I Instancji, że pierwsza umowa pomiędzy Spółką (...) Sp. z o.o. a pozwaną została zawarta w dniu 8 października 2011 r., mimo że przyczyną zawarcia umów łączących (...) sp. z o.o. z pozwaną była realizacja umów łączących (...) sp. z o. o. z (...) S. A. zawartych jeszcze w lutym 2010 r., co było okoliczność bezsporną.

5. Naruszenie art 128 ust 1 p.u.n. w zw. z art. 128 ust. 2 p.u.n. oraz art. 134 p.u.n. przez ich nieprawidłowe zastosowanie polegające na przyjęciu, że powód wykazał przesłanki wynikające z tego przepisu, niezbędne do stwierdzenia bezskuteczności czynności prawnej w stosunku do masy.

Apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa, ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania z uwzględnieniem kosztów postępowania odwoławczego. Ponadto wnosił o zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

Wyrokiem z dnia 13 grudnia 2012 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie w ten sposób, że powództwo oddalił i obciążył powoda kosztami procesu.

Kasację od powyższego wyroku wywiódł powód Syndyk Masy Upadłości (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w L..

Wyrokiem z dnia 14 listopada 2013 r. Sąd Najwyższy w Warszawie uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Lublinie.

W pisemnych motywach swego orzeczenia wskazał, że strona powodowa wnosząc pozew w postępowaniu nakazowym, jako jego podstawę wskazała unanie roszczenia. Jednocześnie twierdziła, że w przypadku rozpoznania sprawy w trybie zwykłym wnosi

o przesłuchanie świadków na okoliczność realizacji przelewów z dnia 18 lutego i 2 marca 2011 r., niewypłacalności powodowej spółki, jej powiązań personalnych pozwaną. Przyznał też rację Sądowi Apelacyjnemu co do konieczności zastosowania reguł z art. 479¹² § 1 kpc. Jednocześnie wskazał że potrzeba zgłoszenia jeszcze innych twierdzeń i dowodów powstała po złożeniu odpowiedzi na pozew, w której pozwana zakwestionowała uznanie długu i przelewy jako czynność prawną przewidziana w art. 128 p.u.n. W tych okolicznościach nie było podstaw dla uznania za spóźnione twierdzeń i dowodów zgłoszonych przez powódkę w dniu 16 marca 2011 r. i Sąd Apelacyjny winien je uwzględnić przy dokonywanej przez siebie ocenie dowodów i ustaleniach faktycznych. Niemniej jednak za uzasadniony uznał zarzut kasacyjny naruszenia art. 128 ust. 1 p.u.n. przez błędną wykładnię użytego tam pojęcia „czynności prawnej” dla oceny charakteru przelewów dokonanych w dniu 18 lutego i 2 marca 2011 r. Zaakcentował cel dokonania tych przelewów jakim była spłata długu strony powodowej wynikającego z realizacji umów kupna – sprzedaży materiałów budowlanych. Przywołał orzecznictwo Sądu Najwyższego, z którego wynika, że zapłata świadczenia pieniężnego w wykonaniu zobowiązania jest czynnością prawną. Czynnością prawną jest bowiem zdarzenie faktyczne, w skład którego wchodzi przynajmniej jedno oświadczenie woli zmierzające do ustanowienia, zmiany lub zniesienia stosunku prawnego. Taka wykładnia art. 128 p.u.n. uwzględnia też cel i sens powyższego przepisu i dlatego przyjął, że spłata długu dokonana na pół roku przed złożeniem wniosku o upadłość, na rzecz osób biskich i osób pranych powiązanych z dłużnikiem kapitałowo lub osobowo, jest na podstawie art. 128 p.u.n. czynnością prawną bezskuteczną wobec masy upadłości także wtedy, gdy dług ten wynikał

z umowy zawartej wcześniej.

Dlatego w rozpoznawanej sprawie – jak wskazał Sąd Najwyższy – oceny na podstawie art. 128 p.u.n. wymagały wskazane przez powódkę jako bezskuteczne wobec masy upadłości, przelewy z dnia 18 lutego i 2 marca 2011 r., stanowiące spłatę zobowiązania wynikającego z zawartej przez stronę umowy kupna – sprzedaży materiałów budowlanych.

Jednocześnie za nieuzasadnione uznał Sąd Najwyższy zarzuty kasacyjne odnoszące się do drugiej podstawy roszczenia, która było uznanie długu. Tu wskazał, iż pełnomocnictwo udzielone do reprezentowania wierzyciela w postępowaniu upadłościowym nie obejmuje umocowania do złożenia w imieniu mocodawcy, poza tym postępowaniem, materialnoprawnego oświadczenia woli o uznaniu długu. Dlatego oświadczenie takie, złożone w warunkach określonych w art. 104 zd. drugie kc, nie wywołuje skutków prawnych, jeżeli mocodawca go nie potwierdził, a tak było

w rozpoznawanej sprawie.

Ponownie rozpoznając sprawę niniejszą Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja nie jest uzasadniona, gdyż chybione są jej zarzuty. Nieuprawniony jest też wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Rozstrzygnięcie takie może zapaść wyłącznie z przyczyn i w wypadkach wskazanych w art. 386 § 2, 3 i 4 kpc. I tak

w razie stwierdzenia nieważności postępowania sąd drugiej instancji uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością

i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania (§ 2). Jeżeli pozew ulega odrzuceniu albo zachodzi podstawa do umorzenia postępowania, sąd drugiej instancji uchyla wyrok oraz odrzuca pozew lub umarza postępowanie (§ 3). Poza wypadkami określonymi w § 2 i 3 sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (§ 4).

Skarżący zaś nie powołuje nawet tego rodzaju zarzutów i okoliczności, które mogłyby skutkować takim rozstrzygnięciem. Nie zachodzi też brana pod rozwagę z urzędu nieważność postępowania (art. 378 § 1 kpc).

Tak więc zarzuty apelacji mogą być rozpatrywane wyłącznie w kontekście żądanej zmiany zaskarżonego wyroku. Nie są one jednak uzasadnione.

Tok instancji, jakim podlegała rozpoznawana sprawa, a zwłaszcza rozstrzygnięcie, jakie zapadło przed Sądem Najwyższym oraz związanie Sądu, któremu sprawa została przekazana na zasadzie art. 398 kpc, wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy, skutkuje przede wszystkim tym, że zarzuty apelacji odnoszące się do podstawy faktycznej powództwa, jaką było uznanie roszczenia przez pełnomocnika procesowego ustanowionego w postępowaniu upadłościowym oraz charakter czynności prawnej przelewów dokonanych w dniu 18 lutego i 2 marca 2011 r. jako bezskutecznych względem masy upadłości, zostały przez Sąd Najwyższy wyjaśnione. Związanie dokonaną wykładnią prawa w zakresie art. 104 kc czyni co prawda zasadnym zarzut apelacji odnoszący się do naruszenia art. 91 kpc i art. 103 kc, jednakże w istocie niemający ostatecznie znaczenia dla oceny zasadności powództwa. Sąd Najwyższy, co należy przypomnieć, wskazał bowiem, że nie była sprekludowana wskazywana obok uznania, druga podstawa faktyczna powództwa, jaką stanowiło spełnienie świadczeń wynikających w umowy łączącej strony w postaci dokonanych (w dniu 18 lutego i 2 marca 2011 r.) przelewów.

W kontekście przytoczonych wyżej wywodów Sądu Najwyższego co do uznania powyższych przelewów za czynności prawne, także w rozumieniu art. 128 p.u.n., za nieuzasadnione też należy uznać wywody skarżącego wskazujące na wadliwość stosowania art. 65 kc, art. 66 kc i art. 68² kc w zw. z art. 535 kc, które w konsekwencji prowadzą do wniosku o tym, że umowa zawarta przez strony dokonana została wcześniej niż w terminie 6 miesięcy przez złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości. Prawdliwość tego stanowiska to zakwestionowana zostało przez Sąd Najwyższy (k. 5 i 8 uzasadnienia). Wynika

z niego, że Sąd Apelacyjny poprzednio rozpoznając tę sprawę wadliwie przyjął, iż kwestionowane przelewy nie mogą być uznane za czynności prawne, bo są wyłącznie czynnościami faktycznymi. Zatem niezależnie od daty zawarcia kwestionowanych umów, żądana bezskutecznością objęte zostały wspomniane przelewy.

Niezależnie od powyższego racje należy przyznać Sądowi I instancji co do oceny prawnej i faktycznej umów zawartych przez strony w marcu

i października 2010 r. Analiza treści pism z dnia 1 marca 2010 r. i 19 marca 2010 r. (k. 60 i 62) wskazuje, iż stanowiły one jedynie propozycję zawarcia umowy. Art. 66 k.c. stanowi, iż oświadczenie drugiej stronie woli zawarcia umowy stanowi ofertę, jeżeli określa istotne postanowienia tej umowy. Przez „istotne postanowienia” rozumieć należy elementy przedmiotowo istotne proponowanej umowy, charakteryzujące i indywidualizujące umowę. Natomiast brak określenia istotnych postanowień umowy sprawia, że propozycja zawarcia umowy może być uważana, co najwyżej, za zaproszenie do rozpoczęcia rokowań. Tymczasem zamówienia z dnia 1 marca 2010 roku

i z dnia 19 marca 2010 roku zawierają jedynie bardzo ogólne, nieskonkretyzowane propozycje dotyczące zawierania w przyszłości umów sprzedaży materiałów budowlanych pomiędzy stronami. Treść przedmiotowych pism nie spełnia cech oferty w rozumieniu art. 66 k.c., ponieważ nie sprecyzowano w nich wszystkich istotnych postanowień umowy. Z tych względów wskazane zamówienia nie mogły stanowić podstawy do zawarcia umowy w trybie art. 68² k.c.

Odmienne wywody skarżącego pozwanego w tym przedmiocie nie są przekonujące i nie mogą stanowić podstawy dla odmiennej oceny powyższych zdarzeń i umów.

Jak to już wyżej wskazywano, nie zmienia to oceny podstawy powództwa, co do charakteru czynności prawnej zapłaty świadczenia, jako zawierającej oświadczenie woli jednej ze stron w wykonaniu zobowiązania jest czynnością prawną, a wierzyciel przyjmując takie świadczenie na zaspokojenie określonej wierzytelności, powoduje, że wierzytelność ta gaśnie. Działanie obu stron są zatem celowe i nacechowane na zniesienie łączącego je stosunku prawnego. Sąd Najwyższy skonkludował zatem, iż spełnienie świadczenia pieniężnego w wykonaniu zobowiązania należy uznać za czynność prawną także w rozumieniu art. 128 p.u.n.

Celem leżącym u podstaw art. 128 i art. 134 p.u.n., a także innych przepisów działu trzeciego ustawy, jest ochrona wszystkich wierzycieli, a nie tylko niektórych z nich, nawet, jeżeli pozostawali w stałych stosunkach handlowych. Chodzi bowiem o to, aby czynności prawne działane przez upadłego z określonym kręgiem podmiotów nie wpływały negatywnie na możliwość zaspokojenia w postępowaniu upadłościowym wszystkich wierzycieli. Przepis art. 128 p.u.n. nie uzależnia sankcji bezskuteczności czynności prawnej odpłatnej od tego, czy upadły w zamian za uzyskał zapłatę lub spełnił świadczenie wzajemne. Jeżeli tak się stało, zastosowanie ma art. 134 § 2 p.u.n. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2010 r. w sprawie IV CSK 424/09, Lex 602729). Nadto przepis art. 128 ust. 2 p.u.n. chroni wierzycieli przed domniemywanym ich pokrzywdzeniem na skutek czynności działanej z upadającą spółką przez osobę mogącą wpływać na treść tej czynności w celu niekoniecznie dla tej spółki korzystnym. Do osób takich należą nie tylko reprezentanci wspólników, ale przede wszystkim będący reprezentantami spółki członkowie jej zarządu, zwłaszcza prezes zarządu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 maja 2007 r. w sprawie I A Ca 187/07, Lex 337327).

Powyższe argumenty prowadzą zatem do wniosku, że także zapłata świadczeń w wyniku wydanego nakazu zapłaty, co miało miejsce

w okolicznościach rozpoznawanej sprawy, nie może być oceniana w odmienny sposób. Nie daje podstaw ku temu brzmienie art. 128 ust. 1 p.u.n., które mówi o odpłatnych czynnościach prawnych, nie przewidując żadnych ograniczeń ani wyjątków w tym zakresie.

Dodatkowo wskazać należy, że zgodnie z regułą a minori ad maius ochroną z art. 128 p.u.n. objęte są czynności dokonane w okresie 6 miesięcznym, poprzedzającym złożenie wniosku o upadłość aż do momentu ogłoszenia upadłości, kiedy to z mocy art. 77 p.u.n. stają się one bezwzględnie nieważne. Bezskuteczność czynności upadłego działanych przed ogłoszeniem upadłości stanowi zatem uzupełnienie unormowania, iż czynności upadłego dokonane po ogłoszeniu upadłości są nieważne. Jeżeli zatem czynności prawne dokonane przez upadłego w okresie poprzedzającym złożenie wniosku o upadłość są bezskuteczne z mocy prawa, a dokonane po ogłoszeniu upadłości nieważne, to czynności podjęte przez upadłego w okresie pomiędzy złożeniem wniosku o upadłość a jej ogłoszeniem nie mogą być chronione w mniejszym stopniu, niż dokonane przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości. Brak wyraźnego unormowania uzasadnić można przekonaniem ustawodawcy o zaniechaniu przez osoby zarządzające spółką niekorzystnych działań już po zgłoszeniu wniosku o upadłość (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 13 października 2009 r. w sprawie I A Ca 715/09, Lex 628214).

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy prowadzi to zdaniem Sądu Apelacyjnego do wniosku, że także drugi z kwestionowanych przelewów dokonany w dniu 2 marca 2011 r., a zatem już po złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości podlega tym samym regułom, co wcześniej dokonana czynność prawna, pochodząca z dnia 18 lutego 2011 r.

Te wszystkie względy skutkowały oddaleniem apelacji jako pozbawionej uzasadnionych podstaw na mocy art. 385 kpc. Rozstrzygnięcie o kosztach procesu, uwzględniające wszystkie instancje, uzasadnia art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc oraz art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2009 r. Nr 90 poz. 594 z późn. zm.).